

Sibirsko vseučilišče se letos misli popolniti z osnovo pravosodne fakultete. To vseučilišče je jako dobro obiskano.

Višja ženska odgoja. Gališki deželni šolski svet se je izrekel, da naj bi se snovale gališkim razmeram primerne višje dekliske meščanske šole. Poljske ženske gimnazije pa ne kaže snovati, dokler ni rešeno vprašanje o dopustu žensk na vseučilišča.

Nemuzikalični slopeči ljudje. Ruska carica Katarina je rekla, da je zanje godba le šum in nič drugega. Beaumarchais je pa rekel, da se poje to, kar ni vredno, da bi se govorilo. Teofil Gautier se je izjavil, da je godba najdražji šum. Fontenelle ni mogel treh stvari razumeti, igre, žensk in godbe. Napoleon I. je trdil, da godba vznemirja živce. Napoleon III. je jako nerad poslušal godbo, bila mu je zoprna. Tudi Viktor Hugo ni bil prijatelj godbe, le težko so ga pregovorili, da je pustil nekatere njegove stike uglasbiti. Mislil je, da so že tako dovolj blagglasni, da jim ni treba onega šuma.

Novice.

Deželni zbor kranjski.

Posl. Lenarčič poroča o napravi nove okrajne ceste z Moravč do tje, kjer bi se stikala z občinsko, za uvrstitev mej okrajne ceste namenjeno, čez Studenec, Brezje in Krtino do državne ceste pri Želodniku držečo cesto, z dotičnim načrtom zakona, in dalje o alternativnem načrtu o delni preložitvi v cestnem okraji brdskem se nahajajoče z Moravč v Prevoje držee okrajne ceste; o prošnji občine Krtina za zgradbo nove okrajne ceste iz Moravč skozi Krtino do državne ceste; o prošnji občine Moravče za zgradbo nove okrajne ceste iz Moravč skozi Krtino; o prošnji več občin brdskega cestnega okraja, da se odkloni zgradba nove ceste iz Moravč čez Studenec, Brezje in Krtino do državne ceste pri Želodniku in predlaga: 1.) Od predloženih projektov zveze Moravče z državno cesto oziroma z železniško postajo Domžale sprejme se projekt, kateri obsega zgradbo nove ceste od Moravč čez Krtino do Želodnika. 2.) Okr. cestnemu odboru brdskemu dovoli se iz deželnega zaklada v delno pokritje na 26 355 gld. 43 kr. proračunanih in po deželnem nadinženirji za približno 2000 gld. popravljenih stroškov podpora 10.000 gld., od katerih se ima polovica, to je 5000 gld. sprejeti v proračun za tekoče leto, druga polovica pa v proračun prihodnjega leta 1896. 3.) Priloženemu načrtu zakona se pritrjuje. 4.) Deželnemu odboru se naroča, temu zakonu preskrbeti Najvišje potrjenje. Predlogi se sprejmo. — Prošnja občin Vače, Peče in Kanderše za primerno cestno zvezo Moravče-Trata-Vače (poročevalec poslanec Lenarčič) se izroči deželnemu odboru v pretres in poročanje. — Prošnja dr. Josipa Mantuani-ja na Dunaji za podporo, da zbere vso glasbeno ostalino in životopisne podatke po Jakobu Gallussu (poroč. posl. Murnik) se izroči deželnemu odboru v rešitev. — Rešijo se še nastopna poročila upravnega odseka, katerim je bil poročevalec posl. Murnik. Razne prošnje glede ustanovitve novih občin, oziroma glede izločitve posameznih krajev iz obstoječih se odbijejo. Občina Kostel se razdruži v dve občini Banjaloka in Pirče. — Davčni občini Katzendorf in Sete ter vas Mosswald se izločijo iz selske občine Kočevje. — Prošnja mestnega županstva v Višnji gori za uredbo občinske meje se izroči deželnemu odboru, ki naj stvar brž ko mogoče ugodno reši. — Na posl. dr. Tavčarjev predlog se vrši tretje branje lovskega zakona, ki se sprejme tudi v tretjem branji. — Posl. Murnik poroča o nasvetu posl. Žitnika glede postopanja okr. glavarja kranjskega pri odkupovanji pašnikov in predlaga: 1.) Vsi to stvar zadevajoči spisi naj se izroče c. kr. deželnemu predsedništvu. 2.) Visoka vlada se pozivlje, naj k obravnavam, pri katerih je opraviti z

ljudmi, ki so zmožni le slovenskega jezika, deleguje vedno uradnike, ki so slovenščine popolnoma zmožni. Se sprejme.

V šestnajsti in zadnji seji v tem zasedanju dne 16. febr. poroča posl. Klun imenom finančnega odseka o proračunu deželnega zaklada za l. 1895. V glavni razpravi je govoril posl. Hribar na dolgo o sedanjem političnem stanju Slovencev sploh in je ostro šibal deželni odbor zaradi znanega sklepa uličnih napisov v Ljubljani. Govorili so še: dež. glavar Detela, dež. predsednik baron Hein posl. dr. Schaffer, zopet posl. Hribar, posl. dr. Žitnik, posl. dr. Papež, posl. Šuklje in poročevalec Klun. Glavni predmeti razpravi bili so ulični napisi ljubljanski, prepir kranjskih Slovencev, pa koalicijska. Ker smo o vsem tem v našem listu že mnogo pisali, ne vidi se nam potrebno tu zabeleževati izvajanj posameznih govornikov. Morebiti ob priliki na drugem mestu o tem še spregovorimo. Proračun za l. 1895. se po raznih poglavjih sestavlja tako: A. Potrebščina: 1.) Deželnega zbora stroški 14.034 gld. 2.) Administrativni stroški 58.818 gld. 3.) Stroški za deželno posestvo 9915 gld. 4.) Stroški za deželno-kulturne namene in za vodne zgradbe 87.310 gld. 5.) Stroški za javno varnost 27.096 gld. 6.) Stroški za zdravstvo 29.425 gld. 7.) Dobrodelne naprave 305.064 gld. 8.) Stroški za pouk, omiko in dobrodelne namene. Mej temi stroški so se tudi dovolile nastopne podpore: 1.) Dramatičnemu društvu 5000 gld. 2.) društvu „Theaterverein“ 5000 gld. 3.) Muzealnemu društvu 400 gld. 4.) Ciril-Methodovi družbi 1000 gld. 5.) Filharmoničnemu društvu 300 gld. 6.) Dunajskemu „Studenten-Krankenverein“ 50 gld. 7.) Graški podpiralni zalogi 200 gld. 8.) „Aoylverein“ na Dunaji 50 gld. 9.) „Mensa academica“ na Dunaji 50 gl. 10.) Podpornemu društvu slovenskih visokošolcev na Dunaji 200 gld. 11.) Dunajskemu medicinskemu podpornemu društvu 30 gld. 12.) „Freitischstiftung“ za tehnike v Gradci 30 gld. 13.) Podpornemu društvu na rudarski akademiji v Ljubnem 20 gld. 14.) „Radogo(u“ 200 gld. 15.) Podpornemu društvu na spodnji gimnaziji ljubljanski 300 gld. 16.) na gimnaziji novomeški 200 gld. 17.) na gimnaziji v Kranji 100 gld. 18.) na gimnaziji kočevski 100 gld. 19. na višji realki v Ljubljani 50 gld. 20.) Luku Jeranu za uboge dijake 200 gl. 21.) ljudski in dijaški kuhinji ljubljanski 100 gld. 22.) novomeški dijaški kuhinji 50 gld. 23.) dijaški kuhinji v Kočevju 25 gl. 24.) „Narodni šoli“ 200 gl. 25.) Društvu za zgradbo zavetišča v Ljubljani (od dovoljenih 2000 gld. II. obrok 400 gld. 26.) „Rudečemu križu“ 100 gld. 27.) „Patriot. Frauenverein“ 50 gld. 28.) Bolniškemu društvu zasebnih uradnikov 100 gld. 29.) kustosu Müllnerju za izdajo lista „Argo“ 100 gld. 30.) Slovenskemu planinskemu društvu 200 gld. 31.) Podpornemu društvu na filozofični fakulteti na Dunaji 20 gld. 32.) Podpornemu društvu juridične fakultete na Dunaji 50 gl. 33.) Profesorju Apihu za preiskovanje domače zgodovine 150 gld. 9.) Stroški za občila 124.450 gld. 10.) Stroški za pripravo in vojaške namene 9680 gld. 11.) Primanjkljaj deželnega posojilnega zaklada 78.157 gld. 12.) Razni stroški 12 000 gld. B. Pokritje: 1.) Prihodki iz deželnega posestva 60 638 gld. 2.) Iz javnih naslovov prihodki 3590 gld. 3.) Razni prihodki 65.448 gld. Skupno pokritje torej znaša 129.676 gld. potrebščina pa 1.008.558 gld., primankljej pa 878.882 gld. Poročevalec predlaga imenom finančnega odseka: I. Skupna potrebščina deželnega zaklada za l. 1895. v znesku 1.008.558 gld. in skupna zaklada v znesku 129.676 gld. torej s primankljajem 878.882 gld. se potrjuje. II. V pokritje primankljaja v znesku 878.882 gld. naj se za l. 1895. pobira; 1.) 40% priklada na užitnino od vina, vinskega in sadnega mošta in mesa v znesku 136.322 gld.; 2.) nastopne naklade: a) od porabljenih likêrjev in vseh poslajenih in opojnih tekočin brez razločka na stopinje alkoholovine od hektolitra po 6 gld.; b) od vseh porabljenih žganih opojnih tekočin po stopinjah 100delnega alkoholometra za vsako hektolitersko stopinjo 12 kr., v skupnem znesku 210.000 gld. c)

od vsakega hektolitra použitega piva ne glede na saharometersko stopinjo v zaprtem mestu Ljubljani 70 kr., v ostalem delu dežele pa 1 gld. v skupnem znesku 50.000 gld. Ta deželna naklada sme zadevati samo porabo, in ne sme zadeti ne izdelovanja in ne trgovine. V Ljubljani, katera velja za zaprto mesto, pobirati je deželno naklado pri uvozu kakor tudi pri izdelovanju piva; povračati je pa naklado pri izvozu piva iz Ljubljane v oni meri, po kateri je mestna občina ljubljanska zavezana, po obstoječih predpisih povračati mestne doklade. V ostalem ozemlju, se ta naklada ne sme pobirati pri izdelovanju in ne pri uvozu v ozemlje dežele ali v kateri kraj zunaj Ljubljane 3) 28% priklada na vso predpisano vsoto vseh neposrednih davkov z vsemi državnimi prikladami vred v znesku 431.767 gld. III. Kar preostaja primankljaja, pokrije naj se z blagajničnimi preostanki. Ako bi pa ti ne zadostovali, ali se preveč skrčili, pooblašča se deželni odbor, da sme v pridobitev potrebnega denarja zastaviti nekaj obligacij glavninskega deželnega premoženja do najvišjega denarnega zneska 50.000 gld. IV. Deželnemu odboru se naroča, da pridobi sklepom pod št. II. in III. Najvišje potrjenje: — Predlogi se sprejmo kakor tudi nastopni resoluciji: I. Z ozirom na ugodni uspeh deželne naklade na žgane opojne tekočine odmeri se za l. 1894. poslujočemu osobju posebna nagrada v 5% od vsega čistega dohodka, kateri po odbitih remanencah presega znesek 100.000 gld. Deželni odbor se pooblašča, da po svoji previdnosti razdeli to svoto mej one pri pobiranju deželne poslujoče osebe, katere se odlikujejo po posebni spretnosti in točnosti. Iz istega zneska naj se eventualno tudi primerno nagradi Zvonimir Zor. Ob enem pooblašča se deželni odbor, da sme prav kakor lani plodonosno naložiti neki del tega zneska. II. Deželnemu odboru se naroča, da se udeleži zakupne dražbe užitninskega davka na Kranjskem kot ponudnik imenom dežele, in sicer pri vseh zakupnih dražbah, katere se bodo vršile do prihodnjega deželnozborskega zasedanja. Deželni glavar Delela odgovarja na interpelacijo posl. dr. Žitnika in tovarišev glede gospodarjenja občinskega zastopa v Tržiču. Povodom dne 27. junija 1894. l. izvršenih občinskih volitev v Tržiči obrnili so se nekateri tržani, na čelu jim Anton Schelesnikar, do c. kr. deželne vlade v Ljubljani s prošnjo, naj bi se ista ne ozirala na priziv, ki je bil naperjen zoper izid občinskih volitev. Prepis vloge, v kateri je bilo postopanje večine občinskega zastopa v gospodarskem oziru s posameznimi, konkretnimi slučajmi označeno, poslan je bil tudi deželnemu odboru dne 4. julija 1894. l. Tedaj se ni zahtevalo ničesar od deželnega odbora in še le kasnejši, dne 10. avgusta 1894. l. došli vlogi je bila prošnja izražena, naj bi se preiskovali, navedeni konkretni slučaji in župan Globotschnigg odstavil v smislu zakona z dne 23. avgusta 1876 l. dež. zak. št. 15. Ker pa so bili vlogi poslani c. kr. deželni vladi, priloženi spisi, kateri naj bi trditve Antona Schelesnikarja in drugih podkrepili, prosil je deželni odbor z dopisom z dne 30. avgusta 1894. leta, št. 7044, c. kr. deželno vlado, naj mu da na razpolago dotične spise, da se bo dalje preiskovalo, v kolikor je zahteva Antona Schelesnikarja in drugih opravičena. Zajedno pa je bilo pozvano tudi županstvo v Tržiči, naj predloži deželnemu odboru občinske račune za dobo od 1881. l. do 1893. l. in inventar občinskoga premoženja. Med tem pa je Anton Schelesnikar napravil ovadbo zoper župana Globotschnigga zaradi zlorabe uradne oblasti na c. kr. državno pravdnništvo v Ljubljani in deželni odbor je bil mnenja, da opusti daljno preiskovanje za toliko časa, dokler ni končana sodnijska preiskava, ker so bili v kazenski ovadbi navedeni skoro vsi tisti slučaji, katere je imel tudi deželni odbor preiskovati. Zaradi tega je dal le od županstva v Tržiči predložene računске knjige po deželnem knjigovodstvu pregledati in tu je bilo dognano, da so računi razun kalkulne napake glede zneska 1 gld. 4 kr. pravilni. Pokazalo se je tudi, da je prvi občinski svetovalec Stanislav Pollack, ki je sedaj med

pritožniki zoper župana Globotschnigga, večinoma vse račune pregledal ne da bi bil kedaj kake opomnje pristavil. Sodnijska preiskava zoper župana Globotschnigga ustavljena je bila meseca septembra 1894 l. in sedaj je deželni odbor nadaljeval svoje preiskave, ki pa so bile zadržane vsled tega, ker spisov, glede karerih se je deželni odbor, kakor vže gori omenjeno, obrnil do deželne vlade, ni bilo niti pri c. kr. deželni vladi, niti pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Kranju. Po dopisu c. kr. deželne vlade z dne 1. oktobra 1894 l., št. 12.801, je c. kr. okrajno glavarstvo v Kranju poročalo, da zahtevanih spisov sploh ni bilo pri volilskem aparatu. Glede na to toraj ni deželnemu odboru ničesar drugega preostajalo nego, da je pozval pritožnike, da naj pojasnijo, kje so dotični spisi sedaj. Županstvu v Tržiči pa je bilo naročeno, da opraviči svoje postopanje. Preiskave v tem oziru še niso dovršene, ko pa se to zgodi, bo deželni odbor v tej zadevi ukrenil vse potrebno, da se postavnim določilom zadosti.

(Konec sledi.)

— **Koncert »Glasbene Matice«** dne 11. t. m. v deželni redutni dvorani vspel je v vsakem oziru prav lepo in spričal zopet veliko marljivost in zmožnost koncertnega vodje g. M. Hubada ter spodbudno vnetost pevk in pevcev. Zavod, v katerem delujejo take moči, mora prospevati, kar mora vsakega zavednega Slovence v srce veseliti, kajti „Glasbena Matice“ je prepomemben kulturni zavod slovenski.

— **Tridesetletnico** svojega umetniškega delovanja kot igralec, operni pevec in režiser je minoli torek praznoval operni pevec slovenskega gledališča g. Jos. Noll. Tem povodom pela se je njemu v korist v gledališču krasna opera „Trubadur“, v kateri je jubilar nastopil v vlogi „grof Luna“. Znano je, da je g. Noll v tej vlogi pravi mojster in da sploh ni dosti baritonistov, ki bi bolje in lepši peli to vlogo nego ravno gosp. Noll. Gledališče je bilo razprodano in jubilaru se je izročilo v priznanje mnogo vencev in šopkov in se mu je od vseh strani pismeno in brzojavno čestitalo.

— **Krempljev spomenik.** Pri Mali Nedelji na Spod. Štajarskem se je ustanovil odbor, ki hoče potrebno ukreniti, da se postavi dostojen spomenik za narodno prosveto unetemu in zaslužnemu domoljubu in pisatelju župniku Ant. Kremplju. Odbor pozivlja čestilce Krempljeve, da prispevajo z doneski.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda** so od 1.—28. febr. t. l. darovali: Slavni občinski svet deželnega stolnega mesta Ljubljane v zgled in spodbudo drugim narodnim zastopom za l. 1895. podpore 1000 kron; slavni podružnici na Vrhniki, vrlo se razvita ženska in čvrsto delavna moška, vsaka po 200 K pokroviteljine od izvanrednih podružničnih dohodkov; sl. podružnica „Gorenjska Dolina“ s sedežem v Kranjski Gori 100 K kot polovico pokroviteljine župnije Kranjsko-gorske in in sl. ženska podružnica v Sežani po g. blagajničarici Franji Guličevi 100 K kot dopolnilo za drugo pokroviteljino. Že druga pokroviteljina ženske podružnice v vasi Sežani; akopram je to največja in najimenitnejša vas na Krasu, nam pač jasno govori, kaj bi Slovenci po mestih in trgih lahko storili za našo družbo, ko bi bilo povsod po domovini za dom tako mehkih src, kot so na kamenitem Krasu. A če ne najdemo povsod takih rodoljubkinj in rodoljubov, najdemo jih gotovo v Litiji. Tu so priredili otroci veselico v korist naši družbi in odbor namreč; Slavi Orehek, Kornelija Orehek, Pepi Pavlič, Jelček Grilc, Ivan Orehek, Emil Treo, Franc Pavlič so izročili dohodek 52 K Litijskim slovenkam, ki zbirajo novo pokroviteljino. Bog blagoslovi to lepo delo nedolžne dece! Dalje so nam naklonili: Nekateri člani podružnice in narodne čitalnice v Kranji po g. A. Drukarji odkupnine od novoletnih voščil v znesku 46 K; „Hranilnica in posojilnica“ v Cerknem na Goriškem 20 K in rodoljubi pri veselici dne 24. febr. t. l. ravnatom 3 gld. 62 kr.; „Posojilnica“ v Čr-